

TUKİDİDES TUZAĞI ÇERÇEVESİNDE ABD –ÇİN REKABETİNİN ANALİZİ: TEORİK BİR DEĞERLENDİRME

Seda Gözde TOKATLI*

Öz

ABD, Yeni Dünya Düzeni içerisinde sistem üzerindeki hâkimiyetini belirli bir süre devam ettirmiş bir ülkedir. Özellikle, Donald Trump yönetiminden sonra artan içe dönük uygulamalar, ortak sorunlar karşısında pasif duruş ve çıkar odaklı dış politika anlayışı ABD'nin sistem içerisindeki meşruiyetinin daha fazla sorgulanmasına yol açmıştır. ABD'nin sistem içerisindeki gücünde yaşanan değişim Çin'in ikame güç olabileceği yönündeki söylemleri arttırmıştır. Bu çalışma, göreceli kazanç ilkesinden yola çıkarak uluslararası sistem içerisinde ABD ile Çin arasında yaşanan güç mücadelesini neorealist kuram çerçevesinde ele alacaktır. Çin ve Amerika arasında yaşanan rekabet ilişkisi Graham Allison'ın Tukidides Tuzağı kavramı çerçevesinde incelenecektir. Tukidides Tuzağı kapsamında, ABD ile Çin arasında ekonomik temelli başlayan savaşın diğer alanlarda da etkisini göstererek daha ciddi bir boyuta ulaştığı bu çalışmada önemle vurgulanacaktır. Bu çalışma, Çin'in sistem içerisindeki istikrarlı yükselişi karşısında ABD tarafından hissedilen çok yönlü tehdit algısının ikili ilişkileri daha kırılgan hale getirdiğini ortaya koyarken, güç rekabetinin devletleri Tukidides tuzağı içerisine çektiği yöndeki argümanı da ortaya koyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Amerika Birleşik Devleti, Çin, Tukidides Tuzağı

ANALYSIS OF THE US-CHINA RIVALRY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE THUCYDIDES TRAP: A THEORETICAL ANALYSIS

Abstract

The United States has maintained its dominance over the system for a certain period of time in the new world order. In particular, the increasing inward-looking practices, passive stance in the face of common problems and interest-oriented foreign policy approach with the Donald Trump administration have led to more questioning of the legitimacy of the United States within the system. The change in the power of the United States within the system has increased the rhetoric that China can become a substitute power. This study, based on the principle of relative gain, will analyse the power struggle between the USA and China within the international system from the framework of neorealist theory. The competitive relationship between China and America will be examined within the framework of Graham Allison's concept of the Thucydides trap concept. Within the scope of the Thucydides trap, this

study will be emphasize that the war that started on an economic basis between the United States and China has reached a more serious dimension by showing its impact in other areas. This study shows that the multi-faceted threat perception felt by the United States in the face of China's continuous rise within the system makes bilateral relations more fragile, while also reveal the argument that power competition draws states into the Thucydides trap.

Keywords: Usa, China, Thucydides Trap

Giriş

ABD'nin sistem içerisinde Batılı müttefikleri ile beraber inşa ettiği norm temelli liberal dünya düzeni ABD'nin artan korumacı, tek taraflı ve çıkar odaklı dış politika anlayışı sonrasında ciddi bir sınavdan geçmiştir. ABD'nin 11 Eylül 2001 terör olayları sonrasında sert güce başvurmasıyla ortaya çıkan siyasi kriz ve 2008 Küresel Ekonomik Krizi sonrasında sistem içerisindeki hâkimiyeti daha fazla sorgulanmaya başlanmıştır. Özellikle, 2008 Krizi sonrasında ABD'nin para piyasalarında yaşadığı dalgalanma, yatırım gücünde yaşanan düşme ve ticaret alanında yaşadığı sıkıntılar ekonomik gücünün zayıflamasına yol açmıştır. Uluslararası sistemde ABD'nin sistemin koruyucusu veya yönlendiricisi olma konusunda artan belirsizliği, küresel yönetim gündeminin henüz net olmaması veya küreselleşme karşıtı artan retorik tek kutuplu hegemon düzenin düşüşe geçtiğini açıkça ortaya koymuştur. Batı merkezli küresel düzene yönelik artan meydan okumalar ise özellikle yükselen güçler tarafından gelmeye başlamıştır. ABD gücünün gerilemesi sonucunda yükselişe geçen yeni güçler uluslararası sistemi kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmeye ve dönüştürmeye başlamıştır. ABD'nin azalan rolü karşısında bu durumu fırsata çeviren ülke ise Çin olmuştur.

Çin, Yeni Dünya Düzeni arayışını ilkeler, normlar ve kurumlar aracılığıyla inşa ederek küresel aktör olma yolunda ilerleyen bir ülkedir. Liberal yönetim modelleri karşısında Çin'in sunduğu alternatif projeler ve kuramlar ABD'nin izlediği yoldan farklı bir şekilde ilerlediğinin göstergesidir. Çin'in koşulsuz yardım politikaları, altyapı projeleri, alternatif ideolojiler aracılığıyla ortaya koyduğu ortak fayda anlayışı liberal yönetim modelleri karşısında büyük bir ivme kazanmaya başlamıştır. Çin, uluslararası sistem içerisinde artan gücünün daha fazla temsil edebilmesi için uluslararası kurumlardaki kural ve süreçleri de kendi çıkarları ile uyumlu olarak değiştirmeyi hedeflemektedir. Çin'in lehine işlemeye başlayan ekonomik ve siyasi sistem ABD ve Çin arasındaki rekabet ilişkisini derinleştirirken, bölgesel ve küresel düzendeki dengelerinin yeniden şekillenmesine yol açmaktadır.

ABD ve Çin arasında artan kısıtlayıcı müdahale girişimleri ve çok yönlü artan yayılcı politikaları bölgesel ve aynı zamanda sistemsel düzlem içerisinde rekabetin hız kazandığını göstermektedir. ABD ile Çin arasında

artan rekabet ilişkisi devletler arasındaki güç mücadelesini en iyi açıklayan neorealist kuram çerçevesinde incelenecektir. İki ülke arasında artan güç mücadelesi veya taraflar arasında artan rekabetin sistem içerisinde nasıl bir etki yaratacağı yönünde sorulara ise Graham Allison tarafından ortaya konan “Tukidides Tuzağı” kavramı çerçevesinde cevap aranacaktır. Neorealizm kuramı, ABD ile Çin arasındaki artan güç mücadelesinin altında yatan en önemli nedenler arasında değişen güç dengeleri, devletlerin artan kapasiteleri, ekonomik temelli artan güç yarışı veya inşa edilen alternatif oluşumlar yer almaktadır. Sistemsel dönüşümü farklı açılardan inceleyen Tukidides Tuzağı kavramı, iki devlet arasındaki güç mücadelesinin nedenlerine odaklanırken, Çin’in yükselişini savunmacı realist bakış açısı ile değerlendirmektedir. Bu çalışma, ABD ve Çin arasında ortaya çıkabilecek olan gerilim alanlarını belirlerken, iki devlet arasında yaşanan güç mücadelesinin doğuracağı sonuçları da analiz edecektir. Bu çalışmada, “Çin gelecekte ABD hegemonyasının yerini alabilecek mi?”; “Çin’in barışçıl yükseliş stratejisi sürdürülebilir mi?”; “ABD ve Çin arasında artan rekabet ilişkisi ikinci bir Soğuk Savaş’ın habercisi midir?” yönünde hipoteze yönelik artan temel sorulara cevap aranacaktır.

Bu makalenin literatür araştırması kapsamında teorik ve kavramsal bakış açısı ön plana çıkartılacaktır. İki ülke arasındaki güvenlik ikilemi kapsamında artan güç mücadelesinin nedenleri neorealist kuram kapsamında değerlendirilecektir. Kavramsal çerçevede ön plana çıkan Tukidides Tuzağı kavramına yer verilirken, tarihsel gelişmelerden yola çıkarak devletlere yönelik önemli geri bildirimler ortaya konacaktır. Çalışmanın ikinci bölümü, ABD ile Çin arasındaki ticaret, teknolojik ve askeri temelli artan çatışma alanlarının Tukidides Tuzağı çerçevesinde karşılaştırmalı analizi yapılacaktır. Son bölümde ise, ABD’nin küresel yönetimdeki liderlik pozisyonunun sorgulanması küresel arenada yeni bir güç geçişimi olacak yönünde artan sorulara dikkat çekilecek, sistem içerisinde güç geçişine yönelik artan eğilim ortaya konacaktır.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Bu araştırma kapsamında, neorealist kuramın en önemli kavramları olan güç, güç geçişi ve güvenlik ikilemi kavramları temel esas alınarak iki ülke arasındaki rekabet ilişkisi ön plana çıkartılacaktır. Literatür araştırmasında, Çin’in sistem içerisindeki istikrarlı yükselişinin yarattığı güvenlik ikilemi, mevcut güç olan ABD’nin tehdit algısını arttırırken sistem içerisindeki mevcut düzenin değişimini de tetiklediği yönde artan tartışmalar ile sıkça karşılaşılmaktadır. Güvenlik ikilemi kapsamında, ABD ile Çin arasında artan rekabet ilişkisinin ileride üçüncü bir Soğuk Savaş’a doğru eğrilebileceği yönünde argümanlar da ön plana çıkarmaktadır. Bu çalışmanın literatüre en önemli katkısı ise yeni yükselen bir gücün karşısında hegemon gücün reaksiyonu incelenirken sistem içerisinde gücü elinde bulunduran gücün bu ve benzeri bir durum karşısında neler yapması gerektiği yönde

reçeteler sunması yönündedir. Bu araştırma sonrasında ortaya konan bulgular veya sistem içerisinde meydana gelen gelişmeler iki devletin de güç yarışı içerisinde olduğu, sistem içerisindeki güç dengelerinin değişim içerisinde girdiği ve Çin'in sistemi dönüştürme yönünde çaba içerisine girdiği yönündedir. Özellikle, Çin ile ABD arasındaki ticaret savaşları, teknolojik rekabet ve askeri alanda artan güç yarışının karşıt söylemler ile desteklenmesi iki ülke arasındaki Soğuk Savaş'ın varlığını göstermektedir. ABD karşısında en büyük güç olarak ifade edilen Çin'in uluslararası sistem içerisinde artan gücü ABD'nin en güçlü rakip ülkesi olma yönündeki söylemlerini arttırmıştır. Çin'in sistem içerisindeki yükselişinin barışçıl olup olmayacağı veya barışçıl yükseliş stratejisinin sistemde herhangi bir değişime yol açıp açmayacağı literatür taramasında karşılaşılan önemli soru başlıkları arasında yer almaktadır. İki ülke arasında artan güç yarışı gelecekte herhangi bir güç geçişine yol açabilecek mi yönündeki tartışmalar uluslararası ilişkiler literatüründe geniş bir yer kaplamaya devam etmektedir.

Teorik ve kavramsal analiz ile desteklenen bu çalışmada nitel veri teknikleri kapsamında tümevarımsal çıkarımlar elde edilecektir. Bu çalışma, her biri kendine özgü olay ve ya olgulara odaklanmak yerine, iki devlet arasında yaşanan güncel gelişmeleri bütünsel bakış açısıyla analiz edecektir. Her biri kendine özgü olay veya olgulara değil, bütünsel bir çerçeveden analiz edilecektir. Tarihsel karşılaştırma yöntemleri kapsamında metodolojik çoğunluk araştırma yöntemlerine yer verilecektir. Devletlerin sistem içerisinde artan yükselişini somut verilerle gösterilemek için sayısal verilerden faydalanılacak ve nicel veriler ile çalışma desteklenecektir.

1.1. Teorik Analiz

Uluslararası ilişkilerin pozitivist kuramı olan Neorealist teori, sistemin yapısını ve sistem içerisindeki güç mücadelesini analiz ederek uluslararası ilişkilere yeni bakış açısı kazandırmaktadır. Neorealizm kuramına göre, anarşik yapı mevcut düzeni koruyan bir sistemdir. Devletlerin sistem içerisinde birbiri ile çatışma içerisinde olması insanın doğasından dolayı değil, sistemin anarşik yapısından kaynaklanmaktadır (Waltz, 1979: 188) Uluslararası sistemde devletler varlığını sürdürmek ve kendi öz çıkarlarını korumak için kendi güç bileşenlerine ve sahip olduğu kaynaklarına güvenmektedir. Devletler kendi güvenliklerini sağlayarak geleceklerini garanti altına almak zorundadır. Neorealizm kuramına göre güç, devletlerin kendi güvenliklerini sağlamaları, sistem içerisindeki eylemlerini gerçekleştirmeleri, kendilerine manevra alanı sağlayabilmeleri veya egemenliklerini sürdürebilmeleri açısından oldukça önemlidir. (Çıtak, 2014: 36). Neorealist teorinin en önemli kavramı olan güç dengesi, uluslararası sistemdeki istikrarın devamlılığında önemli bir rol üstlenmektedir. Uluslararası sistem içerisinde sağlanan istikrar ve düzen, sisteme hâkim olan gücün güç kaybetmeye başlamasıyla veya zayıf olan devletin sistem içerisinde güç kazanmasıyla bozulmaktadır (Roskin, 2014: 30). Hegemon devlet, sistemi

yönlendirmede zorluk yaşamaya başlarsa istikrarsız bir düzen oluşmaya başlamaktadır. Anarşik düzen içerisinde kural koyucu devletlerin fazla olması sistem içerisinde karmaşık bir yapıya yol açmaktadır.

Büyük güçlerin yükseliş ve düşüşleri, uluslararası politikanın yapısını etkilerken devletler arasındaki güç dengelerinin bozulmasına yol açmaktadır. Bu kurama göre, uluslararası sistem içerisinde devletler fayda maliyet çerçevesinde hareket ederek, mutlak avantajından daha çok göreceli kazanç ilkesine odaklanmaktadır (Waltz, 1979: 106).

Neorealizm kuramı, güç kavramına olan farklı bakış açıları ile kendi içerisinde saldırgan ve savunmacı realizm olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Saldırgan realizm kuramı, devletlerin anarşik uluslararası sistem içerisinde varlığını sürdürebilmek ve ulusal güvenliklerini garanti altına almak için güç kapasitesinin en üst seviyeye çıkartması gerektiğini savunmaktadır. Saldırgan realizmin en önemli temsilcisi olan John Mearsheimer, rekabet ortamının varlığını ön plana çıkartarak devletlerin sistem içerisinde varlığını devam ettirebilmeleri veya lider bir güç olabilmeleri için devletlerin güç artırma yoluna gitmeleri gerektiğini dile getirirken gerektiğinden daha saldırgan bir hal alabileceklerini savunmaktadır (Mearsheimer, 2001). Saldırgan realistler, büyüyen ve yükselişe geçen gücü uluslararası sistem için bir tehdit olarak görmektedir.

Savunmacı realizm kuramının en önemli isimlerinden olan Robert Jervis ise, anarşik düzen şartlarında iş birliğinin mümkün olabileceğini savunmaktadır. Uluslararası sistem içerisinde devletler kendi güvenliklerini riske atmamak şartıyla belirli boyutta askeri/ekonomik/teknolojik güç edinirler ve sistem içerisinde statükocu bir duruş sergileyerek diğer oyuncuları yakından takip etmektedir (Jervis, 1978: 167). Savunmacı realizm, mevcut düzenin devamlılığını savunmakta ve revizyonist dış politika anlayışını reddetmektedir. Uluslararası sistemde sağlanan güvenli ortam, sistem içerisindeki istikrar ve düzenin devamı için de önemlidir. Savunmacı realistlere göre devletler, rekabet ortamı oluşturmak için değil, uluslararası sistemde dengeyi sağlayabilmek için güç kapasitelerini arttırmaktadır. Saldırgan realizm kuramı, güç dengesinin çıkar ve tehdit ortamına göre değişiklik gösterebileceğini, savunmacı realistler ise güç dengesi ile barışçıl bir ortamının sağlanabileceğini önemle vurgulamaktadır.

Güç, sadece askeri değil, ekonomik, demografik ve kültürel faktörler çerçevesinde ele alınarak da değerlendirilmektedir. Hegemon olan güç sistem içerisinde en güçlü konuma sahip olmak için sistem içerisinde en fazla hareket alanına sahip olması gerekmektedir. Bu kapsamda, ABD ile Çin arasında artan güç rekabeti, anarşik yapısal düzende iki ülke arasındaki rekabetin varlığını göstermektedir. ABD ve Çin arasında artan rekabet iki devlet arasındaki güç yarışını hızlandırmıştır. ABD, Çin'in bu yönde devam eden hızlı büyümesini kendi hegemonyal gücüne bir tehdit olarak algılamaktadır. Çin'in küresel yönetime öncülük etme konusundaki istekliliği yeni fikirler, kurumsal iş birliği oluşumları ve bölgesel/küresel kamu mallarına yaptığı katkı ile

karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Çin'in "Çin Rüyası" kavramı ilk defa Çin devlet başkanı Xi Jinping tarafından 2012 yılında "Yenilenmeye Giden Yol" temalı sergide dile getirilmiştir (China Daily, 2017). Xi, Çin Rüyası doktrini çerçevesinde ekonomik refah ve ülke içi istikrarı sağlamayı ve diğer ülkeler üzerinde ulusal prestijini arttırarak güçlü bir ulus devlet statüsüne kavuşmayı hedeflemektedir. Xi Jinping'in kendi anlatımıyla Çin Rüyası'nın, "zengin, güçlü, demokratik ve ahenkli sosyalist modern bir ulusun inşasının tamamlanması" 2049 yılına kadar hayata geçirilmesi hedeflenmektedir (Heath, 2016: 3). Çin, gelişen piyasa ekonomisi, hızlı büyüyen nüfusu ve askeri ve savunma endüstrisine yaptığı yatırım ile de dikkat çekmektedir. Çin, alternatif işbirlikleri inşa ederek ekonomik gücünü politik zemine taşımayı hedeflemektedir. Örneğin, 2013 yılında Çin öncülüğünde oluşturulan Kuşak ve Yol Girişimi (KYG), Asya'yı Avrupa'ya karadan ve denizden bağlayan mega bir projedir. Doğu pazarını Batı pazarına bağlayan bu proje ülkeler arasında engelsiz ticaret, enerji, haberleşme ve ulaşımın sağlanmasına hizmet etmektedir. Çin savunmacı bir çizgiden ilerleyerek yükselişini barışçıl bir şekilde devam ettirmeyi amaçlamaktadır. Saldırgan realizm kuramının dünyayı algılayışı ve yürüttüğü politikaları Çin'in küresel iktisadi düzeninde ve devletler arası ilişkilerinde aynı zeminde karşılığını bulmamaktadır (Mearsheimer, 2001: 402). Savunmacı realizm kuramının savunucuları, Çin'in sahip olduğu potansiyel gücün bölgesel hâkimiyetini sağlamak için yeterli olduğunu ve daha fazla güç arttırmaya ihtiyacı olmadığını vurgulamaktadır.

Çin'in savunmacı idealistler çerçevesinde ortaya koyduğu "Barışçıl Yükseliş" tezi, ortak kazanç ve karşılıklı işbirliği kavramları ile ön plana çıkmaktadır. Bu tez, Çin'in sistem içerisinde yeni bir dünya düzeni yaratmak yerine mevcut normlar içerisinde yükselişini gerçekleştireceğini, revizyonist davranışlarda bulunmayacağını ortaya koymaktadır (Pekcan, 2010: 1140). Çin'in dış politika doktrini Çin'in normatif gücünün gelişmesinde ve sistem içerisinde barışçıl yükselişini sürdürmesinde önemli rol oynamaktadır. Çin Halk Cumhuriyeti eski Başbakanı (2003-2013) Wen Jiabao'ya göre, Çin'in barışçıl yükseliş tezi temel dinamiklere dayanmaktadır. Örneğin, Çin'in sistem içerisinde ekonomik kalkınması barışın devamlılığına hizmet etmeli, Çin'in kalkınması dünyada bir hegemon güç geçişine yol açmamalı ve uluslararası sistem içerisindeki hiçbir ülkeyi de tehlike içerisine sokmaması gerekmektedir (Ming, 2011).

Savunmacı realist kuramın savunucusu olan Kenneth Waltz'a göre, Çin'in devam eden yükselişi sistemin dönüşümü ile ilgili herhangi bir tehdit yaratmamaktadır. Devletler sistem içerisinde kendi güvenliklerini kendileri temin etmektedir. Waltz, Çin'in sistem içerisinde hegemon güç olma yolunda hiçbir eğiliminin olmadığını vurgulamaktadır. Kenneth Waltz, Çin'in sistem içerisindeki istikrarlı ve iyimser bir yaklaşım sergilediğini ve saldırgan bir devlet olmadığını ifade etmektedir.

Saldırgan kuramın en önemli temsilcisi olan John Mearsheimer'a göre,

devletler hayatta kalabilmek ve hegemon güç olabilmek için daha fazla güce sahip olmaları gerektiğinden giderek daha saldırgan bir hale gelirler (Mearsheimer, 2001). Bu çerçevede, John Mearsheimer, Çin'in sistem içerisinde barışçıl bir şekilde yükselemeyeceğini dile getirmektedir. John Mearsheimer'a göre, Çin'in dramatik iktisadi büyümesinin gelecek on yıllarda da devam etmesi halinde, Amerika ile Çin'in, büyük bir savaşa dönüşme potansiyeline sahip yoğun bir güvenlik rekabetine girmeleri muhtemeldir (Arrighi, 2010: 313).

Neorealist kuramın temsilcilerinden Randall L. Schweller, *After Unipolarity* adlı makalesinde, Çin'in hegemonik bir meydan okuma için uluslararası sistemde yarışmacı bir rol oynadığını ve Yeni Dünya Düzeni içerisinde kendi amaçlarını ve planlarını yeniden keşfettiğini dile getirmektedir. (Schweller, 2011). Schweller'e göre, Çin müzakere edilmiş bir dünya düzeni vizyonu için ABD ile doğrudan yüzleşmekten kaçınmaktadır. Çin'in uzun vadede gelişmekte olan bir dünya düzenini şekillendirmesi için elverişli koşulları hazırlaması görünen en tutarlı stratejidir. Bu bağlamda, Çin ne Batı kültürünü reddetmekte ne de geleneksel Çin fikirlerinin potansiyel değerlerini görmezden gelmektedir. ABD ile Çin arasındaki rekabet ilişkisi saldırgan ve savunmacı teorisyenler tarafından farklı şekilde yorumlanmaktadır.

İki ülke arasındaki rekabet ilişkisini savunmacı realizm kapsamında yorumlayan Graham Allison, ABD ile Çin arasındaki rekabet ilişkisini güvenlik ikilemi kavramından yola çıkarak gücün göreceliği ilkesi ile tanımlamaktadır. Neorealist kurama göre, uluslararası sistemin üzerinde bir üst otoritenin olmaması devletlerin birbirine şüphe ile yaklaşmalarına sebep olmaktadır. Güvenlik ikilemine göre, devletlerin birbirlerini kontrol altına almak istemesi savaş ve çatışmayı olanaksız kılmaktadır. Devletlerin kendi güvenliklerini arttırma arzusu tüm devletlerin daha az güvenilir bir ortamda yaşamasına sebep olmaktadır. Güvenlik ikilemine göre, sıcak bir çatışma sonrasında ABD ile Çin'in bir şekilde zarar göreceği ve net bir kazananın olmayacağı, devletlerin mantıklı hareket etmeleri gerektiği belirtilmiştir. Gücün göreceli ilkesi çerçevesinde, devletler sahip olduğu mutlak güce odaklanmak yerine göreceli gücün sahip olduğu kuvvet ile daha fazla ilgilenmektedir (Waltz, 1979: 106). Graham Allison, Tukidides Tuzağı kavramından yola çıkarak, yükselen güç Çin'in sistem içerisindeki yükselişini hegemon güç olan ABD karşısında yarattığı gerilimi ortaya koymayı açıklamaktadır.

1.2. Kavramsal Analiz

Graham Allison, "Destined For A War: Can America and China Escape Thucydides's Trap?" adlı kitabında, Çin ile Amerika arasında yaşanan rekabet ilişkisini "Tukidides Tuzağı" kavramı çerçevesinde ele almaktadır (Allison, 2017). ABD'li siyaset bilimci olan Graham Allison, bu kavramdan yola çıkarak sistem içerisinde artan güvenlik ikilemi ile savaş arasında bir bağlantı

kurmaktadır. Tukidides Tuzağı kavramı ismini Eski Yunan tarihçisinden almaktadır. Tukidides, M.Ö. 400-460 yılları arasında yaşamış olan Atinalı bir komutandır. Graham Allison, Tukidides'in, Atina ile Sparta arasında 27 yıl süren Peleponnes Savaşları'nı ele alan eserinden yol çıkmıştır. Peleponnes Savaşı, Atina şehir devletinin sistem içerisinde artan gücü karşısında Spartalıların yaşadığı korku sonrasında ortaya çıkmış bir savaştır. Peleponnes Savaşı, Spartalıların mevcut düzeni bozmaya yönelik büyük bir çaba içerisine giren Atinalılar karşısında giriştiği revizyonist faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. Tukidides, bu savaşın egemenlik mücadelesi çerçevesinde yorumlamaktadır. Tukidides, bu savaşın aslında her iki taraf içinde olumsuz sonuçlar ortaya çıkardığını ifade etmiştir. Graham Allison'a göre, tarih boyunca yükselen büyük güç ve bu büyük güç takip eden hâlihazırda var olan bir başka gücün karşılaşması savaşı kaçınılmaz yapmaktadır. Yükselen gücün sistem içerisinde yarattığı gerilim liderlik koltuğunda oturan hegemon gücün tehdit algısını arttırmaktadır. Allison'a göre, 1500 yılından itibaren günümüze kadar geçen süre içerisinde bu ve benzeri durum ile 16 kere karşılaşmış ve 12 tanesi savaş ile sonuçlanmıştır (Allison, 2017). Örneğin, 15. yüzyıl'da Portekiz ile yükselen İspanya arasında yaşanan rekabet, 20. yüzyıl'da İngiltere'nin gücünü ABD'ye devretmesiyle yaşanan güç geçişi, Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD yönetiminin Sovyetler Birliği'ne yönelik meydan okuması ve son olarak Fransa ve İngiltere'nin Almanya'nın Avrupa'daki hâkimiyeti karşısındaki sakin tutumu savaşı olmayan bir güç geçişini ifade etmektedir. Tukidides Tuzağı kapsamında 12 tane örnek savaş ile sonuçlanmış, 4 tane örnek ise barışçıl bir güç geçişini mümkün kılmıştır. Graham Allison'a göre, tarihsel çıkarımlar sonrasında savaşın sistem içerisinde dönüşüme yol açtığını görülmüştür (Allison, 2015: 2). Allison, tarihsel tecrübelerden yola çıkarak uluslararası sistem içerisinde hızla yükselme süreci içerisine giren Çin'in, sisteme hâkim olan güç ABD karşısında yarattığı gerilimin sonuçlarını iyi analiz edilmesi gerektiğini, başarılı ve başarısız örneklerine bakarak tarihten ders çıkarılması gerektiğini öne sürmektedir. Graham Allison, yükselen gücün hegemon güç tarafından kabulü ya da egemen gücün yükselen güç karşısında meydan okuyarak önlem mekanizmalarını geliştirmesi gibi iki farklı senaryonun mümkün olduğu ifade etmektedir. Bu kapsamda, ABD, Çin'in sistem içerisindeki yükselişini kabul edecek veya yükselişini engellemek için hareket alanlarını genişleterek güçlü bir dengeleme strateji izleyecektir.

2. ABD İLE ÇİN ARASINDA ARTAN REKABET ALANLARI

ABD ile Çin arasında artan güç yarışı iki ülke arasındaki güvenlik ikilemini kaçınılmaz yapmaktadır. Çin ve ABD arasındaki farklılaşan çıkarlar mevcut güç dengelerinin yeniden inşa edilmesine yol açmıştır. Graham Allison'ın belirttiği gibi, mevcut güç yükselen güç karşısında hissettiği tehdit algısı sonucunda gücünü devam ettirmek için saldırgan politikalara başvuracaktır. Özellikle, Donald Trump'ın 2017 yılında ABD başkanı

seçilmesiyle Amerika'nın geleneksel dış politika anlayışının dışına çıkarak, izolasyonist tavırlar almaya yönelen bir devlet olmuştur. ABD'nin küresel yönetim üzerinde oynadığı yapıcı rol daha fazla tartışılmaya başlanmıştır. ABD'nin değer çıkar ikilemi arasında kalarak çıkar kavramına daha fazla yönelmesi, şartlı ittifak girişimleri veya güç gösterme yönünde artan çabası daha belirgin hale gelmiştir.

Uluslararası yapı içerisinde yer alan aktörlerin birbiri ile artan iş birliği hem “örümcek ağı” gibi karışık bir şekilde hem de “karmaşık karşılıklı bağımlılık” çerçevesinde iç içe geçmiş şekildedir (Keohane ve Nye, 2011: 19). Örneğin, Çin ABD'nin inovasyon gücüne ve teknolojik kapasitesine bağımlı iken ABD ise Çin'in büyüyen pazarına ve ucuz işgücüne karşı daha kırılgandır. Çin, ABD'nin en büyük ticari mal partneri, en büyük ithalat kaynağı ve üçüncü büyük ihracat ülkesidir. Çin, ABD'nin tüketim piyasasına, ABD ise Çin'in üretim piyasasına olan bağımlılığı her iki devletinde sistem içerisinde ortak yaşam mücadelesi verdiğini göstermektedir. Henry Kissinger, Çin'in liderliğinin aslında ABD'ye ihtiyacı olduğunu vurgulamaktadır. Çin'in bölgelerarası gelişmişlik farklılıklarını azaltmak için ABD ile işbirliğine yönelmesi gerektiğini ve olası bir Soğuk Savaş'ın yaratacağı maliyetin, Çin Komünist Partisi'nin yaşam standartlarını yükseltme üzerine inşa ettiği politik meşruiyetini zedeleyeceği gerekçesiyle bu ülke ile iyi ilişkiler geliştireceğini ileri sürmektedir (Kissinger, 2009). ABD ile Çin arasındaki ilişkiler her ne kadar karmaşık karşılıklı bağımlılık ilkesine dayansa da iki ülke arasındaki çıkar çatışması bu bağımlılığı arka plana atmaktadır.

ABD ve Çin, uluslararası anarşik yapıda güç gösterisine devam eden iki önemli ülkedir. Küresel görünümünü artırmak isteyen bu iki devlet, bölgesel ve küresel ölçekte yeni iş birliği platformları oluşturarak, birbirlerini sistem üzerinden dışlayarak dengelemeye çalışmaktadır. Her iki devlet de sistem üzerinde karşılıklı dengeleme, çevreleme stratejileri ve alternatif işbirlikleri oluşturarak uluslararası düzendeki gücünü daha fazla arttırmak için büyük çaba göstermektedir. İki ülke arasındaki rekabet uluslararası arenada ne kadar fazla güç ve nüfuz sahibi olunabileceğine bağlı olarak gelişim göstermektedir.

2.1. Ekonomik Rekabet: Ticaret Savaşları

ABD Başkanı Donald Trump, Çin'in sistem içerisindeki ekonomik alanda devam eden yükselişinin önüne geçmek veya ülke ekonomisini zayıflatmak amacıyla Çin'e karşı serbest ticareti kısıtlayıcı önlemler alma yoluna gitmiştir. ABD, Çin'in sahip olduğu ekonomik avantajlar karşısında yerli ekonomisini korumak amacıyla serbest ticaret alanında müdahalelere girişmiştir. Küresel liberal politikaların yıllarca savunuculuğunu yapan ABD, Çin'in yükselişi karşısında korkuya kapılarak başlattığı ticaret savaşları ile Tukidides Tuzağı içerisinde bizzat kendisi düşerek, liberal ekonomik politikalarından korumacı politikalara doğru bir geçiş yapmıştır. Küresel üretimin motor gücü olan Çin, özellikle emek yoğun ürünlerde sahip olduğu karşılaştırmalı üstünlük sayesinde en çok yatırım çeken ülke olması diğer ülkeler karşısında Çin'i

avantajlı kılmaktadır. Çin'in yükselişi karşısında önlemler almaya yönelik ABD ilk olarak ekonomiyi kısıtlayıcı müdahale paketlerine yönelmiştir. Örneğin, ABD'nin 2018 yılında Çin yönetimine yönelik ticaret savaşlarını en çok ticaret açığı verdiği çelik ve alüminyum ithalatına sırasıyla %25 ve %10 ek gümrük vergiler koyarak başlatmıştır. Çin, artan kısıtlayıcı müdahaleler karşısında 128 ABD menşeli ürüne aldığı %15-25 arası değişen gümrük vergileri ile karşılık vermiş ve ticaret savaşlarının başlamasına yol açmıştır (Bahadır, 2018: 91). Ticaret savaşları kapsamında, ABD tarafından Çin hükümetine karşı başlatılan ekonomik yaptırımlar artan vergi uygulamaları ile desteklenmiş ve Çin'in ekonomik gücünü zayıflatma amacı güdülmüştür. Karşılıklı misillemenin yapılması ticaret savaşlarının daha fazla derinleşmesine yol açmıştır. Çin ve Amerika arasındaki serbest pazarı kısıtlayıcı müdahaleler, ticaret savaşları veya Amerika'nın yalnızlık politikalarına geri dönüşü uluslararası yapıdaki dengelerin değişiminde kilit rol oynamıştır.

Ticaret savaşları sonrasında ürünlerin fiyatlarında artış görülmüş, tüketicilerin alım gücü düşmeye başlamış ve serbest piyasalar üzerinde gerileme meydana gelmiştir. Ticaret savaşları sonrasında her iki ülkenin ara malları üzerine konan vergi uygulamaları son ürünün üretim maliyetini arttırmıştır. Ülkeler arasında artan korumacılık politikaları yerli üretimdeki kâr oranının ve üretim gücünün düşmesine yol açmıştır. Küresel ekonomik düzen içerisinde artan karşılıklı tarifeler ülkelerin üretim seviyesinin düşürmüştür, ara malların maliyetinin artmasına yol açmıştır. Ticaret savaşları her iki ülkenin ticari ilişki içerisinde olduğu üçüncü dünya ülkelerinin ekonomileri üzerinde de olumsuz etki yaratmıştır. ABD ve Çin arasında yaşanan bu gerilimin doğrudan etkisi bu iki ülke ile ticaret yapan veya yatırımları bulunan firmalar üzerinde de olmuştur. Graham Allison kitabında, ülkelerin savaşa girmeden önce artı ve eksileriyle beraber sonuçlarını iyi analiz etmesi gerektiğini ve devletlerin tarihsel örneklerden ders çıkarmasını gerektiğini önemle vurgulamıştır. Örneğin, Allison'ın belirttiği gibi ticaret savaşları her iki ülke ekonomisinin gelişiminin önünde set kurarken, küresel ekonomik düzendeki büyüme rakamlarını %2,9 seviyelerine kadar gerilemesine sebep olmuştur. Örneğin, 2019 yılında 250 kişinin katıldığı anket çalışmasında katılımcıların %74,9'u ABD ve Çin tarafından yükseltilecek gümrük tarifelerinin Çin'de yer alan Amerikan firmalarının rekabet gücünü olumsuz yönde etkilediğini, katılımcıların %35,3'ünün Çin'in iç pazarına daha fazla yöneldiğini ve katılımcıların %33,22'sinin ise yatırımcıların yatırım kararlarını ertelediğini ifade etmiştir. (Yağcı ve Bakır, 2019: 88). Devletler hissedilen tehdit algısı karşısında fayda maliyet analizi yapmadan güç mücadelesi içerisinde girerek Tukidides Tuzağı içerisinde yer alan çeşitli riskler ile karşı karşıya kalmaktadır.

2.2. Teknolojik Rekabet

ABD ve Çin arasında ticaret alanında yaşanan rekabet ilişkisi enformasyon, savunma ve teknoloji alanlarında da etkisini göstermiştir. Çin'in ileri teknolojik ürünlerin üretiminde artan faaliyetleri ve ekonomik alanda çok yönlü devam eden yükselişi iki ülke arasındaki mücadeleye sebep olmuştur. Çin ile ABD arasında yaşanan güç mücadelesinin temelinde ticaret açıklarının yanı sıra Çin'in teknolojik alanda artan rekabet gücü, akıllı üretim modeline geçiş yapması ve haberleşme alanında artan altyapı çalışmaları yatmaktadır. Özellikle Çin'in, Made in China (MIC) 2025 hedefleri kapsamında akıllı üretim modelini ön plana çıkarması, ucuz işgücü avantajını kullanarak uygun maliyetli ürünler üretmesi ve küresel üretimin merkez üssüne dönüşmeye yönelik attığı önemli adımlar ABD'yi büyük rahatsızlık içerisinde sokmaktadır (Aran, 2018). Made in China kapsamında Çin, markalaşmaya daha fazla önem vermeye başlamıştır. Örneğin, ABD ile Çin'in rekabet politikaları kapsamında yaşadığı en önemli gelişmelerden biri de iki ülke arasında yaşanan Huawei Krizi olmuştur. Çin'in en büyük markalarından biri olan Huawei şirketi bilgi ve teknoloji alanında çözüm sağlayan, 5G teknolojisi ve yapay zekâ alanlarında önemli adımlar atan uluslararası bir firmadır. Huawei sürücüsüz otomobiller, otomatik fabrikalar ve mobil veri bağlantıları sağlayarak geleceğin birçok teknolojisini desteklemiş ve en yeni 4G ve 5G ağları için ekipman satışlarında yaşanan artış ile sektörde baskın hale gelmiştir. Huawei'nin hızla hücresel sinyalleri ileten dünyanın en büyük cep telefonu kulesi ekipmanı üreticisi haline gelmesi birçok Batı menşeli firmaların dikkatini çekmektedir. Huawei firması ABD için bir güvenlik tehdidi oluşturmakta ve Çin için casusluk yapan bir firma olarak algılanmaktadır. Huawei firması, 2018 yılında ABD merkezli teknoloji firması olan Apple'ı geçerek ikinci en büyük akıllı telefon markası haline gelmiştir. Huawei firması baskın hale geldikçe, ABD Huawei ekipmanının kullanımını yurt içinde yasaklama kararı aldı, müttefiklerine kullanmamaları için baskı yaptı ve Çin'in ağlarını gözetlemek veya bozmak için teçhizata girebileceğini iddia etti (Washington Post, 2021).

Çin'in sistem içerisinde artan teknolojik üstünlüğünün önemli payını oluşturan yazılım programlarından Tik Tok, ABD pazarı içerisinde son iki yılda % 10 seviyelerinden %21 seviyelerine kadar ulaşarak büyük bir başarı göstermiştir (Washington Post, 2021). ABD menşeli uygulamalar arasında yer alan Facebook, Messenger veya Instagram henüz Tik Tok uygulamasıyla aynı seviyelerine ulaşamamıştır. Örneğin, ABD'nin Çinli telekomünikasyon firması olan ZTE şirketine çip satışını durdurması Çin'in ihtiyacı olan kritik teknoloji ürününe olan bağımlılığını ortaya koymuştur (Yağcı ve Bakır, 2019: 88). Örneğin, 2011-2021 yılları arasında dünya çapında en iyi 15 marka tarafından gönderilen akıllı telefon birimleri arasında Çin'in payı %19'dan %58'e yükselmiş, ABD'nin payı ise %19'dan %11'e düşmüştür (IDC, 2021). ABD markası IBM'in kişisel bilgisayar bölümünün 2005 yılında Çin firması

olan Lenovo tarafından satın alınması Çin'in yatırımlarının artan gücünü göstermektedir (News, 2005).

ABD ile Çin arasındaki bir diğ er teknolojik rekabet alanı ise oyun şirketleri üzerinden olmuştur. Çinli şirketler aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri merkezli oyun şirketlerinin de büyük yatırımcılarıdır. Örneğ in, Merkezi Çin'in Shenzhen kentinde bulunan teknoloji devi Tencent, ABD'nin Fortnite geliştiricisi Epic Games'in % 40'ına sahiptir ve League of Legends oyunundan sorumlu Los Angeles merkezli bir geliştirici olan Riot Games'in tamamını da satın almıştır (Washington Post, 2021). ABD her ne kadar mobil oyun pazarına hakim bir ÷lke olsa da son iki yılda payı %56 seviyelerinden %46 seviyelerine doğ ru gerilemiştir. Buna karş ın, Çin'in ABD oyun pazarındaki payı ise %10'dan %15 seviyelerine doğ ru yükselmiştir (Washington Post, 2021).

Çin'in savunma ve enformasyon alanlarına yönelik artan yatırımları arasında önemli rol oynayan yapay zekâ, kuantum bilgisayar, nükleer enerji, uzay ve havacılık alanındaki çalışmalar, hipersonik füze teknolojileri ve karş ı istihbarat sistemleri her iki ÷lke arasındaki rekabet ilişkisini yeniden canlandırmaktadır. Örneğ in, ticari drone sektörü, Çin'in donanım sektöründeki gücünün en çarpıcı örneklerinden biridir. Örneğ in, Frank Wang tarafından kurulan Çinli şirket DJI, tarım, kamu güvenliğ i ve hava fotoğrafçılığ ı için kullanılan insansız uçaklar ABD pazarında büyük paya sahiptir. 2021 yılında Çin firmasında ait dronelerin Amerikan pazarı içerisinde payı %80, ABD pazarındaki payı %4, Fransa'nın %2 ve diğ er ÷lkelerin ise %14 seviyelerindedir (Washington Post, 2021). Örneğ in, Çin, dünyada elektrikli araçların bataryası olan pil pazarı üretiminde de lider ÷lke konumundadır. Yeş il ekonomik kapsamında Çin ön plana çıkardığı güneş panelleri ile yenilebilir enerji kapsamında ortaya çıkan tedarik ihtiyacını karşılayan lider bir ÷lkedir.

ABD ile Çin arasındaki rekabet alanlarında gör÷len artış karş ısında ABD, Çin'in teknolojik geliş imini sınırlandırmayı, ticari faaliyetlerini engellemeyi ve diğ er ÷lkeler üzerinde etki edebilme gücünü de kısıtlamayı amaçlamaktadır. Graham Allison'un ticaret savaşlarını temel alan rekabet ilişkisi diğ er alanlarda hızlı bir şekilde etkisini sürdürmeye devam etmektedir. ABD'nin Çinli şirketler üzerinde artan baskıcı faaliyetleri, yatırım izinleri konusunda artan sınırlandırmaları ve teknolojik alanda artan yaptırımları iki taraf içerisindeki gerilimi en üst seviyeye taş ımaktadır. Çin'in ekonomik, savunma, enformasyon ve ar-ge faaliyetlerinde süreklilik arz eden yükseliş i ve karşılaşt ırılmalı üstünlüğü liberal düzen içerisinde alternatif üretim modeline, üretim biçimine ve Yeni Dünya Düzeninin inş asına yol açmaktadır.

Ticaret Savaş ı'nın altında yatan nedenler sadece ekonomik kaynaklı olarak ifade edilse de, Çin'in ABD yönetimine karş ı hissettirdiğ i tehdit algısının altında çok yönlü faktörler yer almaktadır. ABD ve Çin arasında girift ekonomik ve finansal bir iliş ki olmasına rağmen, iki ÷lke arasındaki rekabet alanları hızla artmaktadır. İki ÷lke arasında ekonomik temelli baş layan

ayrışmalar dengelerin daha kırılğan hale gelmesine ve güvenlik sorunlarının da daha belirginleşmesine yol açmaktadır.

Graham Allison, Tukidides Tuzağı çerçevesinde artan ticaret savaşları, savunma, enformasyon, teknoloji ve bilişim alanlarında artan rekabet ilişkisi arasında yakın bir ilişki kurmaktadır. Çin ve ABD tarafından hissedilen çok yönlü tehdit algısı içerisinde devletler “Tukidides Tuzağı” içerisinde yer alan çeşitli sınamalar ile karşı karşıya kalmaktadır.

2.3. Askeri Rekabet

ABD ile Çin arasında ön plana çıkan rekabet alanlarından birisi de askeri alanda yaşanmaktadır. Çin, ABD’den sonra askeri gücünü en kapsamlı şekilde arttıran bir ülkedir. Çin’in yürüttüğü askeri tatbikatları, müttefikleri ile kurduğu askeri iş birliği çalışmaları ve askeri/sivil amaçlı inşa ettiği tesisleri bölgesel düzlemde artan sert gücünün küresel düzen içerisindeki dönüşümünü ortaya koymaktadır.

Çin barışçıl yükseliş politikası kapsamında diğer ülkeler ile ilişkilerini geliştirerek dünya barışına katkı sağlamayı amaçlasa da Çin’in süreklilik gösteren askeri yatırım ve harcamaları bölgesel veya küresel temelde “Çin tehdidi” algısını doğurmaktadır. Çin’in askeri kapasitesini arttırmaya yönelik artan yatırımları sistem içerisinde güvenlik ikilemini doğuracaktır. Çin’in askeri harcamalarında görülen düzenli artış, Çin ordusunun yeniden modernizasyonu, küreselleşen askeri donanması ve Çin’in küresel güvenlik içerisinde artan varlığını göstermektedir. Çin, 2020’ye kadar informatik ve stratejik yeteneklerle mekanize bir güç haline gelmek, 2035’e kadar tamamen modernize edilmiş güç olmak ve 2050’ye kadar dünya çapında birinci sınıf bir askeri güç olmayı hedeflemiştir (Xinhua Net, 2017). Çin en büyük rakibi olan ABD karşısında bölge ülkeler ile yakın ilişkiler kurarak ortak çıkarları ulusal çıkarları çerçevesinde yön vermektedir.

2021 yılında Stockholm Uluslararası Barış Araştırma Enstitüsü (SIPRI) tarafından yayınlanan raporda, 2020 yılında dünyadaki askeri harcamaları en yüksek ilk on beş ülke arasında, Amerika %39, Çin %13, Hindistan ise %3,7 oranıyla ilk üç sırada yer almaktadır (SIPRI, 2021). Çin artan askeri bütçe yatırımları ile ordunun teçhizat kapasitesini genişletmiş ve modernleştirmeye yönelik önemli adımlar atmıştır. Örneğin, Çin’in askeri harcamalarında 26 yıldır süreklilik gösteren bir artış görülmektedir (SIPRI, 2021). Örneğin, 2000 ile 2019 tarihleri arasında ABD savunma harcamaları %53 oranında artarak 470,5 milyar dolardan 718 milyar dolara yükselirken aynı önemde Çin’in savunma harcamaları, %400 dolayında artarak, 52 milyar dolardan, 266 milyar dolar seviyesine yükselmiştir (BBC News, 2021). Çin’in askeri bütçesi ve savunma politikalarında artan yatırımları diğer ülkeler karşısındaki caydırıcılık rolünün yanında bir tehdit algısının oluşmasına da yol açmaktadır. Örneğin, Michael Pillsbury, *100 Yıllık Maraton* adlı eserinde Çin stratejisine değinerek, “*ABD gibi güçlü bir düşmanı zamanı gelmeden tahrik edilmemeli,*

gerçek niyet darbeyi vurma zamanı gelinceye kadar dikkatle gizlenmelidir.” ifadesine yer vermiştir (Pillsbury, 2020).

ABD ile Çin arasında askeri rekabetin hızla devam etmesi sıcak çatışma riskini arttırmaktadır. Özellikle, Çin'in zayıf karnı olarak tanımlanan Tayvan'a yönelik ABD'nin gösterdiği ekonomik ve askeri destek, ABD'nin Doğu/Güney Çin Denizinde konuya taraf olarak tatbikatlara yönelmesi veya Kuzey Kore kitle imha silahları veya İran nükleer silahları kapsamında artan fikir ayrılıkları iki ülke arasında gelecekteki en önemli çatışma alanlarıdır. Örneğin, ABD ile Çin arasında en önemli çatışma alanı olarak tanımlanan Tayvan Bölgesi'nin iki ülkeyi de savaş tuzağı içerisine çekme olasılığı muhtemeledir. ABD, Tayvan konusunda realist bir politika sergilerken, mevcut sorunun çözümünü her geçen gün daha karmaşık hale getirmektedir. Çin'in ABD'ye rakip askeri bir güç olacağı düşünüldüğünde, Tayvan'ın gelecekte izleyeceği bağımsızlık eksenli politikaların, bölgede askeri gerginliklere ve silahlı çatışmalara neden olması beklenilmektedir. (Öztürk, 2004: 581).

Devletlerin rakip güçleri zayıflatmak için ittifaklar üzerinden çevreleme, caydırma veya yıpratma politikalarına yönelmeleri aslında Soğuk Savaş'ın varlığına işaret etmektedir. Örneğin, ABD Başkanı Joe Biden göreve geldikten sonra Afganistan ve Irak'tan geri çekilerek tüm dikkatini Asya kıtasına doğru çevirmiştir. Çin'in Asya kıtası içerisinde gücünü dengelemeye yönelik önemli girişimler içerisinde bulunmuştur. Örneğin, 2021 yılında ABD, Avustralya ve İngiltere ile imzaladığı nükleer denizaltı anlaşması (AUKUS), yükselen güç olan Çin Halk Cumhuriyeti'nin Asya-Pasifik kıtasındaki gücünü dengelemeye yönelik bir girişim örneğidir. AUKUS anlaşması nükleer denizaltıların geliştirilmesinin yanında yapay zekâ, siber savaş ve uzun menzilli saldırı yeteneklerinin geliştirilmesi gibi güvenlik alanında yeni çalışma alanlarını içermektedir. Örneğin, ABD, QUAD (Quadrilateral Security Dialogue) ittifakı ile Hindistan, Japonya ve Avustralya ile birlikte Asya kıtası içerisinde deniz alanında istihbarat gücünü arttırmayı, bölge ülkeler ile koordinasyonu arttırmayı ve çevre ülkeler ile bilgi akışını sürdürmeyi amaçlamaktadır. ABD'nin AUKUS ve QUAD paktları içerisinde aktif rol oynayarak yükselen Çin tehdidine yönelik önleyici mekanizmalar oluşturması, iki ülke arasında yaşanan rekabetin varlığını bir kez daha göstermektedir.

ABD'nin 10. Güvenlik Danışmanı Zbigniew Brzezinski, *Avrasya Satranç Tahtası* adlı kitabında ABD'ye potansiyel rakip bir aktörün yine Avrasya'dan çıkacağını dile getirmiş, bu nedenle de ABD'nin ilk önceliğinin Avrasya'daki dinamik devletleri tespit etmek olduğunu ifade etmiştir (Brzezinski, 2005: 63). ABD, Çin'in hızla artan gücü karşısında Asya kıtasında alternatif oluşumlara yönelmiş, bölge içerisindeki çevreleme faaliyetlerine hız vermiş ve güç mücadelesinin merkezini ise Asya-Pasifik kıtasına taşımıştır. Zbigniew Brzezinski, Çin'in sistem içerisinde artan gücünün ABD'yi yerinden etmeye yönelik bir çaba olduğunu, Çin'in

uluslararası sistem içerisinde her geçen gün daha fazla asimile edildiğini ve Çin nüfuzunun sistem içerisindeki artan etkisi küresel üstünlüğe giden en emin yol olduğunu iddia etmektedir (Brzezinski, 2005: 63). Çin'in savunma harcamaları ve askeri modernizasyon süreci uluslararası alandaki tehdit algısının yönünü değiştirmeye başlamıştır. ABD'nin alternatif bölgesel oluşumlara öncülük ederek Avrupa dışına çıkarak Asya kıtası içerisinde yeni müttefikler arayışına girmesi Çin'e yönelik artan tehdit algısını açıkça göstermektedir.

3. ULUSLARARASI SİSTEM İÇERİSİNDE GÜÇ GEÇİŞİ MÜMKÜN MÜ?

ABD, kuruluş değerlerinden olan özgürlük, temsili hükümet anlayışı, serbest ekonomik model kapsamında “yumuşak güç” politikalarına ağırlık veren bir ülke iken, jeopolitik veya jeostratejik gerçeklerden kaynaklanan, çıkar odaklı yaklaşım modeli sergileyen, ulusal menfaatlerini koruma amacıyla “sert güç” uygulamalarına yönelen bir ülke olma yolunda ilerlemektedir (Şahin, 2009: 76). ABD Ulusal İstihbarat Konseyi tarafından yayınlanan *Küresel Eğilimler 2025: Dönüşen Dünya* isimli raporu, ABD'nin sistem içerisinde çok kutuplu dünya düzeni fikrini kabul ettiğini göstermektedir (UN Global Trends 2025, 2008: 37). Christopher Layne, tek kutuplu Amerikan hegemonyasının son bulduğunu dile getirerek, Çin'in artan gücüne dikkat çekmektedir. Amerika'nın sorumluluklarının kaynaklarının çok ötesine geçtiği, artan yayılcı stratejileri ile belirgin bir hale gelmiştir. Özellikle, Çin'in ülke içerisinde artan üretim kapasitesinin, yükselen teknolojik gücünün ve askeri gücündeki modernizasyonun gelecekte ABD ekonomisini olumsuz yönde etkilemesi yönünde argümanlar literatürde ön plana çıkmaktadır. ABD'nin tek kutuplu düzen arayışlarına karşı, Rusya, Çin ve Hindistan çok kutuplu dünya düzeni arayışı içerisinde girmiştir (Layne, 2011: 153). Tek kutuplu dünya düzeninde var olan hegemon gücün yetkinliğini yitirmesi veya tehlikeli bir hal almaya başlaması nispi gücün düşüşüne geçmesine, yükselen güçlerin sistem karşısında daha güçlü olmasına yol açmıştır. ABD'nin artan emperyal stratejileri, artan hükümet harcamaları ve küresel paydaş rolünün azalması sistem içerisindeki mevcut krizleri yatıştırmak yerine, yeni krizlerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Çin'in artan bölgesel oluşumları ve dış yardım/yatırım faaliyetleri yeni müttefikler kazanmasına yol açarken Amerikan'ın göreceli gücünü de olumsuz yönde etkilemektedir. Örneğin, Çin'in Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN), Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü (APEC), Şanghay İş Birliği Örgütü (ŞİÖ), Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika Birliği (BRICS), içerisinde üye statüsünü taşıyan bir ülke konumunda olması bölgesel oluşumlar içerisinde artan rolünü ortaya koymaktadır. Çin'in ekonomik kalkınma seviyesi ve dış yatırım çekme gücü diğer yükselmekte olan ülkeler arasında açık ara fark yaratmasına yol açmıştır. Örneğin, Çin'in küresel ekonomik düzen içerisinde artan etkisi Asya ve hatta dünya içerisinde

büyümenin motor gücü olarak algılanmasına yol açmıştır. John Ikenberry'e göre, Amerika Birleşik Devletleri sistem üzerindeki hâkimiyetini devam ettirebilmek için Çin'in yükselişini durdurmalı veya muhtemelen erteletmelidir (Ikenberry, 2018). Çin'in, küresel liberal düzen içerisinde ABD karşısında sahip olduğu karşılaştırmalı üstünlüğü, rekabet avantajı veya tedarik zincirlerinde artan kapasitesi iki ülkeyi savaşın içerisine çekmiştir. Örneğin, Çin KYG projesi kapsamında yürüttüğü bir dizi politikalar ile Orta Asya, Orta Doğu ve Avrupa ülkeleri üzerindeki ekonomik gücünü politik güce dönüştürmeye ve ABD'nin bölge ülkeler üzerindeki hâkimiyetini kısıtlamayı amaçlamaktadır. ABD'nin Çin ekonomisine olan bağımlılığı karşısında Çin'in, Batı merkezli liberal ekonomi içerisinde artan hâkimiyeti ciddi bir meydan okumadır. Çin'in çok yönlü devam eden yükselişi uluslararası sistem içerisinde yeni bir gücün yükselişini de beraberinde getirmiştir. Uluslararası sistem içerisinde ABD ile Çin arasında yaşanan rekabet ilişkisi her geçen gün daha derin bir boyuta ulaşmaktadır. Güvenlik ikilemi ilkesi kapsamında, Çin'in ekonomik temelli başlayan yükselişinin siyasi güç üzerinde dönüştürücü bir rol oynayacağı yönünde argümanların hız kazanması güç geçişine imkân tanımaktadır.

Batı karşısında Çin'in sistemik rakip olduğunu vurgulayan ve Batı'ya birlik olma yönünde çağrıda bulunan *NATO 2030: United for a New Era (Yeni Bir Çağ için Birliktelik)* raporu, Çin'in sistem içerisindeki yükselişini bir tehdit olarak algılamak, sistemsel rekabete geri dönüş yapılacağını vurgulamaktadır. Çin'in artan rekabet gücü karşısında, Batılı güçlere birlikte olma yönünde çağrıda bulunan rapor, NATO'nun önleyici diplomasi yürütmesinin önemini vurgulamaktadır. Çin'in ortaya koyduğu tüm zorluklar karşısında müttefiklerin siyasi eşgüdümü sağlamaları ve Çin'e yönelik ortak bir politika yürütmelerinin gerektiğini raporda belirtmiştir (NATO, 2020: 64-65). Ticaret ve teknolojik alandaki savaşlar ile belirginlik kazanan ABD ile Çin arasındaki rekabet, *NATO 2030* raporu kapsamında doğrulanmıştır. Bu raporda Çin'in sistemik bir rakip olarak tanımlanması, çalışmanın hipotezinde savunulan Çin'in sistem içerisinde artan etkisinin devletleri savaşa ya da tuzağa doğru sürüklediği ve sistemsel dönüşümü de beraberinde getirdiği yönündeki argümanı doğrulamıştır.

A.F.G. Organski tarafından 1958 yılında tanımlanan güç geçişi kuramı, büyük güçler arasında kapasitelerin birbirine yaklaştığı ve güç geçişi görüldüğü zamanlarda çatışma çıkma olasılığının arttığını savunmaktadır (Organski, 1968). Bu kuramdan yola çıkarak, Çin'in iç kapasitesinde (ekonomi, nüfus, askeri, kültürel) yaşanan değişim ABD tarafından bir tehdit olarak görülmekte ve sistem içerisinde çatışma çıkma olasılığını arttırmaktadır. Graham Allison'un belirttiği gibi güç geçişi, barışçıl yollar ile gerçekleşebileceği gibi, savaş ile de gerçekleşebilir. Amerika'nın mevcut gücünde yaşanan düşme eğilimi her ne kadar bilinen en önemli gerçek olsa da sistem içerisinde yaşanan bu küresel değişimin ne zaman tamamlanacağını öngörmek mümkün değildir. Örneğin, Roma İmparatorluğu'nun düşüşü

yaklaşık 270 yıl sürmüştür (Kamali ve Kahalid, 2020). ABD ile Çin ilişkileri yeni bir faza doğru ilerlerken, uluslararası sistemin geleceği ve liderlik mücadelesi açısından her iki ülke için de yetersizliklerin mevcut olduğu görülmektedir. Çin, güç geçişinde ve küresel gücün dengelenmesinde kilit bir rol oynayan ülke statüsüne devam etmektedir.

Sonuç

ABD'nin sistem içerisindeki güç kaybı karşısında Çin'in istikrarlı yükselişi sistem içerisinde güvenlik ikilemini ortaya çıkarmış, hegemon gücün tehdit algısını arttırmış ve sistem içerisindeki düzenin değişimini de tetiklemiştir. Çin'in sistem içerisinde daha ciddi bir rakip haline gelmesinde ABD'nin gücünde yaşanan değişim de önemli bir rol oynamıştır. Amerika'nın Bush dönemiyle belirginlik kazanan düşüşü, Trump yönetimiyle daha ciddi bir boyuta ulaşmıştır. Uluslararası sistem içerisinde yaşanan güç boşluğu ise Çin için bir fırsat niteliği taşımıştır. ABD tarafından Çin'in yükselişine yönelik hissedilen tehdit algısı sistem içerisindeki mevcut istikrarın bozulmasına ve devletlerin güvenlik ikilemi içerisinde kalarak güvenlik temelli politikalar inşa etmesine yol açmıştır.

Neorealist kuramın en önemli kavramı olan gücün göreceliği ilkesi, kapsamında devletlerin daha fazla güç artırımına gitmeleri sistemi istikrarsız hale getirmektedir. Devletlerin sistem içerisinde artan çevreleme politikaları keskin ittifak ilişkilerini de ortaya çıkarmaktadır. Bu kapsamda, ABD ile Çin arasında yaşanan rekabetin nedeni güç kapasitelerinde yaşanan değişimden kaynaklanmaktadır. Sistem içerisinde hâkim güç olan ABD'nin karşısında hızla yükselişe geçen Çin'in yarattığı tehdit algısı rekabet alanlarını çeşitlendirmiş, savaş olasılığını arttırmış ve güç geçişini muhtemel kılmıştır. Neorealist kuramın en önemli temsilcisi olan Graham Allison'un Tukidides Tuzağı kapsamında ABD ile Çin arasındaki güç mücadelesi tarihsel çıkarımlardan yola çıkılarak analiz edilmiş ve savaş sonrasında her iki tarafın da kaybeden olacağını belirtilmiştir. ABD ile Çin arasında başlayan ticaret savaşları iki ülke ile sınırlı kalmamış, küresel liberal ekonomiye ve diğer ülkelerin ekonomilerine büyük bir darbe vurmuştur. Ticaret savaşları sonrasında ön plana çıkan teknolojik rekabet Çin'in akıllı üretim modeline geçmesiyle hız kazanmıştır. Çin'in artan teknolojik kapasitesi karşısında yaptırım mekanizmalarını devreye sokan ABD, Çin'in teknolojik gücünün üstünlüğünü zayıflatmayı amaçlamaktadır. Ticaret savaşlarının sıcak bir çatışmaya dönüşmemesinde Çin'in geliştirdiği barışçıl yükseliş stratejisi de büyük rol oynamaktadır. Son olarak, iki ülke arasında devletler üzerinden devam eden çevreleme ve caydırma politikaları askeri gücün yeniden artan önemini ortaya koymaktadır. Çin'in yarattığı tehdit algısı ABD'nin Asya Pasifik kıtasına dikkatini çevirmesine yol açmış, geleneksel müttefiklerini ve NATO'nun işlevselliğinin göz ardı etmesine sebep olmuştur. ABD'nin çıkar odaklı dış politika anlayışı değerler üzerine kurulu olan müttefiklik ilişkisine zarar vermeye başlamış ve liberal dünya düzeninin geleceğini riske atmıştır.

Bu çalışma, ABD ile Çin arasında somut verilerle desteklenebilecek olan ticaret, teknolojik ve askeri rekabet alanlarını ön plana çıkartılmış, Tukidides Tuzağı kavramı çerçevesinde her iki devletin de sıcak olmasa da aslında bir Soğuk Savaş'ın içinde olduğunu ön plana çıkartmayı amaçlamıştır.

Çin'in sistemik rakip haline geldiği, ABD'nin Tukidides Tuzağı içerisine defalarca düşmesiyle daha belirginlik kazanmıştır. Ticaret Savaşları ile keskinlik kazanan ve diğer alanlarda da etkisini gösteren rekabet ilişkisi bu gerçekliğin altını çizmektedir. Graham Allison tarafından ortaya konan iki farklı senaryo içerisinde ABD, hegemon güç senaryosuna yönelerek Çin'in yükselişi karşısında önlemlerini almaya, geleneksel dış politikanın dışına çıkmaya, yeni ittifak ağlarını güçlendirmeye, alternatif rotalar inşa etmeye yönelmiş; Asya pasifik kıtasında çevreleme faaliyetlerine hız kazandırmış ve Çin'in bölgesel/küresel gelişimini kısıtlamayı amaçlamıştır. ABD'nin sert güç mekanizmalarına yönelik artan eğilimi sıcak çatışma riskini arttırırken sistem içerisinde rıza ile kazandığı hegemonyasının zayıflamasına yol açmaktadır. Bu çalışma, Graham Allison'ın Tukidides Tuzağı kavramından yol çıkarak, Çin'in ABD karşısında ciddi bir rakip olma yolunda ilerlediğini, rekabet ilişkisinin farklı alanlarda etkisini göstermeye devam ettiğini ve ABD ile Çin arasında uzun vadede bir güç geçişi olasılığının mümkün olabildiğini ortaya koymaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız

Yazar Katkısı: Seda Gözde Tokatlı % 100

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışma için destek alınmamıştır.

Etik Onay: Bu çalışma etik onay gerektiren herhangi bir insan veya hayvan araştırması içermemektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı: Çalışma ile ilgili herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Peer Review: Independent double-blind

Author Contributions: Seda Gözde Tokatlı %100

Funding and Acknowledgement: No support was received for the study.

Ethics Approval: This study does not contain any human or animal research that requires ethical approval.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest with any institution or person related to the study.

Kaynakça

Arrighi, G. (2010). *Adam Smith Pekin'de: 21.yüzyılın soy kütüğü*. (Çev.İ. Yıldız). İstanbul: Yordam Yayınları.

Aran, B.(2018). *ABD, Çin, ticaret savaşları ve Türkiye*. Ankara: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.

- Allison, G. (2017). *Destined for a war: Can America and China escape Thucydides's trap*. New York: Scribe Edition.
- Allison, G. (2017). *The Thucydides trap, are the U.S. and China headed for war*. USA: The Atlantic Retrieved.
- Bahadır, S. (2018). *Ticaret savaşları bir fırsat olabilir*. Gümrük ve Ticaret Dergisi, (13), 91-93.
- Brzezinski, Z. (2005). *Küresel hakimiyet mi? Küresel tercih mi?* (Çev. C. Küçük). İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Chirani, K. ve Khalid, I. S. (2020). *COVID-19 and change in global political Order*. SDPI, Policy Review.
- Çıtak, E. (2014). *Uluslararası ilişkilerde güvenlik teorik değerlendirmeler*, Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi.
- Heath, T. (2016). *Te PLA China's rejuvenation*. Santa Monica, California: Rand Corporation.
- Ikenberry, G. (2018). *The end of liberal world order?* International Affairs.
- IDC. (2021, 27 Ocak). *Quarterly Mobile Phone Tracker*, <https://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prUS48830822>
- Jinping, X. (2017, 4 Kasım). *Secure a decisive victory in building a moderately prosperous society in all respects and strive for the great success of Socialism with Chinese characteristics for a new era*, [Full text of Xi Jinping's report at the 19th CPC National Congress]. China Daily.
- Jervis, R. (1978). *Cooperation under the security dilemma*, World Politics, 30(2), 167-214.
- Keohane, R. & Nye, J. S. (2011). *Power and interdependence*, New York, Longman, 19-31.
- Kissinger, H. (2009,14 Mart). *China: containment won't work*, Washington Post. <http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2005/06/12/AR2005061201533.html>.
- Layne, C. (2011). *The unipolar exit: beyond the Pax Americana*. Cambridge Review of International Affairs, 24(2),149.
- Mearsheimer, J. (2001). *The Tragedy of great power politics*. New York: W.W Norton and Company.
- Ming, X. (2011). *China threat or a peaceful rise of China? USA*. The New YorkTimes. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/ref/college/coll-china-politics-007.html>.
- News Lenovo Story Hub, (2005, 30 Nisan). *Lenovo marks decade of success since acquisition of IBM's PC business*. <https://news.lenovo.com/pressroom/press-releases/lenovo-marks-decade-success-since-acquisition-ibms-pc-business/>.

- Öztürk, Ü. (2004). *Dünya Çatışma Bölgeleri*, K. İnat, B. Duran & M. Ataman (Ed.), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Pekcan, C. (2010). *Konfüçyüs Öğretisi'nin dış politikaya etkisi bağlamında 2003-2013 yılları arasında Çin-ABD ilişkileri*. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 72(4), 1127- 1155.
- Pillsbury, M. (2020). *The Hundred year marathon, China's secret strategy to peplace America as the global superpower*, International Kindle Edition.
- Roskin, M. G. & Berry, N. O. (2014). *Uluslararası ilişkiler: Uİ'nin yeni Dünyası*. (Çev. Ö. Şimşek), Adres Yayınları.
- Schweller, R. & Xiaoyu P. (2011), *China's visions of international order in Xiaoyu Pu an era of U.S. decline*, International Security Studies.
- Şahin,G. (2009). *Uluslararası ilişkiler teorileri kapsamında Amerika Birleşik Devletleri dış politikası ve güvenlik stratejisi*. Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi.
- SIPRI, (2021,26 Nisan). *Military expenditure database, world military spending rises almost two trillion*. [https://sipri.org/media/press-release/2021/world-military-spending-rises-almost-2-trillion-2021,\(26.04.2021\)](https://sipri.org/media/press-release/2021/world-military-spending-rises-almost-2-trillion-2021,(26.04.2021)).
- The Washington Post, (2021, 21 Eylül). *Nine charts that show who's winning the U.S.-China tech race*.USA. <https://www.washingtonpost.com/technology/2021/09/21/us-china-tech-competition>.
- The Washington Post. (2021). *Sensor tower, U.S.-China tech race*. USA. <https://www.washingtonpost.com/technology/2021/09/21/us-china-tech-competition/>
- The Washington Post. (2021). *Chinese companies led by Huwai,dominate sales of telecom network equipment*,USA. <https://www.washingtonpost.com/technology/2021/09/21/us-china-tech-competition/>.
- The Washington Post (2021). *Drone industry insights*.USA. <https://www.washingtonpost.com/technology/2021/09/21/us-china-tech-competition/>.
- United Nations Global Trends 2025. (2008), *A Transformed World ABD*, ABD Ulusal İstihbarat Konseyi, 37-45.
- Waltz, K. (1979). *The Theory of international politics*. Mc Graw Hill Higher Education.
- Xinhua Net. (2017, 05 Temmuz). *Xi Jinping report at the 19 th CPC National Congress*, China.https://www.xinhuanet.com/english/special/201711/03/c_136725942.html

Yıldızoğlu, E. (2021, 4 Şubat), *ABD ve Çin: rekabetleriyle geleceği şekillendirecek iki süper güç*, BBC News, Türkiye <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55929359>.

Yağcı M. & Balkır, C. (2019). *Çin Bilmecesi, Çin'in Ekonomik Dönüşümü ve Türkiye*, Koç Üniversitesi Yayınları.

Extended Abstract

In the post-Cold War period, the United States significantly contributed to the construction of the new world order by maintaining its dominance over the system. The system has been reconstructed within the normative framework determined by the organizations of the Western alliance of the new world order. After the 9/11 political crisis and the 2008 economic crisis, the dominance of the United States in the system began to weaken. The global economic crisis of 2008 has taken into account the changes in the distribution of power between the actors. The decline of the US global power and the rise of China have revealed the security dilemma within the system, increased the threat perception of the hegemon power and triggered the change of the order within the system. China is the country that plays a key role in the transition of power and the balancing of global power. China, which plays more participatory roles in the international system every day, has been the country that has benefited the most from the changing conjuncture within the system. The important fact that China is at the center of global production, its increasing active participation in international institutions, its developing soft power and its increasing awareness of responsibility within the system strengthen its legitimacy in the global structure.

The changing balances of power within the international system, the change in power policies and the transformation in the power capacity of countries have decisively restored the relations between the states. The purpose of this article is to focus on the competition between the United States and China in international system. In this study, the important assumptions put forward by the theory of neorealism, which is one of the theoretical approaches of international relations, within the framework of the concept of the state, will be included. The theory of neorealism considers the functioning of the global system and the ways of behavior of states within this system in the discipline of international relations. In this study, methodological pluralism and historical and qualitative study was conducted using comparative research methods. The neorealism theory focuses on interest oriented behaviour of states, disregard the value oriented approaches in the foreign policy of states. While the anarchic structure of the international system encourages states to increase their power, it also makes the international system insecure and unstable. The balance of power within the international system is being redefined by changing national interests, leaders' behavior patterns and structural conditions. Graham Allison wrote a very

important book, *Destined For A War: Can America and China Escape Thucydides's Trap?* (2017). In his book, he focused on the competitive relationship between China and America. Graham Allison, within the framework of the Thucydides Trap concept, establishes a connection between the increasing security dilemma within the system and war. According to Graham Allison, the rising state within the system creates fear over the power that dominates the system and puts the system in danger. Graham Allison considers the consequences of the tension created by China, which is entering the process of rapid rise within the international system, on the USA, the dominant power in the system, within the framework of this concept. According to Allison, the United States will continue its bilateral relations by remaining silent on China's rise within the system, or it will conduct a strong balancing policy to prevent its rapid rise and areas of dominance within the system. According to Allison, both countries should make efforts to carry out rich policies where the basic interests of both sides meet, looking at the successful and unsuccessful examples of the past, before entering into war. The conflict areas between China and USA are not only based on the economy, also spread to political, military and technological areas. For example, In the Trade Wars, The United States has taken the path of taking restrictive free trade measures against China in order to prevent China's economic progress, change the direction of international trade flow, or strengthen the country's economy. The United States has made a transition from liberal economic policies to protectionist policies by falling into the trap itself as a result of the trade wars initiated by becoming afraid of the rise of China. In addition, the competitive relationship between the United States and China in the field of trade also shows its impact in the fields of information, defense and technology. For example, artificial intelligence, quantum computer, nuclear energy, space and aerospace studies, hypersonic missile technologies and counterintelligence systems, which play an important role among China's increasing investments in defense and information fields, are reviving the competitive relationship between both countries. China's continuous rise and comparative superiority in economic, defense, information and R&D activities are leading to an alternative production model, production mode and the construction of a new world order within the liberal order. What is more, *NATO 2030: (United for a New Era)* report which is published by NATO in 2022, recognized China as a strategic competitor in the system. In the face of China's rapidly increasing power, the United States has turned to alternative formations on the Asian continent, accelerated its containment activities within the region, and moved the center of the power struggle to the Asia-Pacific continent.

In summary, the decoupling that has started between the two countries in the economic field leads to the balance of power becoming more fragile and the security problems becoming more obvious. This study has tried to answer the question of whether there will be any transition of power between China and the United States. Graham Allison has analyzed the power struggle

between states by historical inferences. Graham Allison's unveils that there might be a transition of power between the United States and China in the system because of increasing threat perception in China and USA. The existence of competition between the United States and China in trade, technological and military fields is coming to the fore. This article reveals the existence of a Cold war between the two countries, although the United States and China are not in a hot war.